СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 55. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 7-го березня 1940. No. 55. Jersey City, N. J., Thursday, March 7, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗИДЕНТ У СПРАВІ ЦЕНЗУСУ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт заявився вцілості за те, щоб цензусові урядники таки ставили запити людям про їх приходи і тим подібні речі. Ці інформації є потрібні для заряду краю, тому не можна збувати їх тим, мовляв, „нащо мій еусід має знати, скільки я заробляю", казав президент. Крім того ті інформації мають виключно статистичне значіння й вони не будуть використані жадним іншим департаментом.

ЗГОРІВ ГАНГАР НА МАЙДАНІ „ЛЯ ҐВАРДІЇ".

НЮ ЙОРК. — На летунськім майдані „Ля Ґвардії" в Ню Йорку згорів один гангар, що був уже на укінченні і мав бути відданий летунським компаніям до вжитку. Гангар коштував $1,250,000. Обчисляють, що ушкодження виносить половину його дійсної вартоти.

ВПЕРТІ ПОГОЛОСКИ ПРО ТРЕТЄ КАНДИДУВАННЯ.

ВАШИНГТОН. — Чим ближче президентських виборів, тим більше дискутують у політичних колах про можливість третього кандидування президента Рузвета. Але Рузвелт вперто мовчить і не дасться спровокувати до жадної заяви. Тепер у сенатських колах кружляє вістка, що президент сказав одному сенаторові, що він сам не буде третій тій раз кандидувати, зате буде піддержувати кандидатуру теперішнього секретара стейту, Кордела Гола. Також він сказав, що з огляду на приналежність до католицької церкви Джеймса Фарлія Рузвелт буде проти того, щоб Фарлі кандидував як заступник президента. Запитаний безсторонньо про ті речі, президент відмовився щонебудь про них сказати. Він ні не потвердив, ні не заперечив цієї здогадної розмови з сенатором.

ЗАБОРОНА МИТА НА ШЛЯХАХ.

ГВАЙТ ПЛЕЙНС (Ню Йорк). — Апеляційний суд заборонив повітові Вестчестер накладати на свої шляхи мито. А те мито, яке дотепер збирав згаданий повіт зо своїх шляхів, суд признав нелегальним. Не помогло те, що повітовий уряд твердив, що 75% відсотків авт по їхніх шляхах походять з інших повітів, а стейт не хоче тепер додавати своєї пайки до розбудови шляхів.

„ЧЕРВОНИЙ" НЕГР НА ЗІЗНАННІ В ВАШИНГТОНІ.

ВАШИНГТОН. — Бенджемин Дейвис, негр з комуністичними переконаннями, зізнавав перед сенатським судовим комітетом у справі пропонованого законопроекту, зверненого проти лінчу. Сенатори південних стейтів є проти такого законопроекту, оправдуючи лінч тим, що, мовляв, це є „оборона білого жіноцтва". Дейвис говорив, що ці сенатори це реакціонери, які своїм поступованням зогиджують біле жіноцтво, а не його обороняють. Він на адресу сенаторів, а також на адресу заступника президента, Гарнера, сказав тяжко образливі слова. Внаслідок того малощо не прийшло до його викинення. Дейвис є співробітником комуністичного „Дейлі Воркера".

ПРОДАЖ ГАРМАТ БРАЗИЛІЇ.

ВАШИНГТОН. — Штаб американської армії, за порозумінням штабу бразилійської армії, згодився продати Бразилії 90 шістьцалевих гармат. Ці гармати задишилися ще з минулої світової війни. Американська армія має ще багато военного матеріялу з минулої війни і хоче його продати. Вона волить продати невтральному краєві з Полудневої Америки тому, що в той спосіб ця зброя служитиме західній півкулі. Та не виключене, що частину тої зброї продадуть Швеції.

ПОРЯДОК У НЮЙОРСЬКІМ „ДОБЛЮ ПІ ЕЙ".

НЮ ЙОРК. — Спеціяльний дослідник Гарлянд у своїм докладі подав, що в нюйорськім відділі „Доблю Пі Ей" він знайшов усе в порядку. Адміністрація знаходиться у відповідних руках, справедливо наділяють людей працею і, загалом, ця федеральна галузь є вільна від політики, зокрема брудної політики.

КАНАДІЙСЬКІ ОХОТНИКИ ДО ФІНЛЯНДІЇ.

ОТАВА. — З Канади виїздить тисяча охотників, щоб узяти участь у війні Фінляндії проти Совєтів. Серед тих охотників тільки 250 є фінського походження. Решта ріжні місцеві канадійці.

АПЕЛЬ У СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ.

НЮ ЙОРК. — Американські робітничі юнії, в яких більшість творять жидівські робітники, вислали до англійського робітництва взив, щоб воно через своїх представників в англійськім парляменті поборювало рішення англійського уряду, яке забороняє жидам у Палестині набувати землю.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ЇДЕ НА ПОЛУДНЕ

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія виїздить до Біргмінгему, Алабама, щоб там головувати в часі нарад посадників міст із полудневих стейтів.

ПЕРЕБУДОВУЮТЬ ПОЇЗДИ ДЛЯ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ

Корпорація Світової Вистави в Ню Йорку й залізниця Лонґ Айленд узялися спільно до перебудови 96 залізничних поїздів, що їх будеться вживати для перевозу відвідувачів цеї вистави.

У минулому році ці вози перевезли 16 міліонів пасажирів.

ХОЧЕ ОБМЕЖИТИ ПОЛЮВАННЯ ЖІНОК ЗА УДЕРЖАННЯ

У стейтовій леґіслятурі в Олбані, Ню Йорк, вніс сенатор Едвард Коклин законопроект про обмеження жінок у роздобуванні удержання дорогою розводів. Якби його проєкт став законом, то жінка, щ раз розвелася й віддалася наново, не мала би права позвати за аліменти.

Сенатор каже, що кожна жінка може помилитися раз при виборі чоловіка, але ніяка жінка не повинна вживати права про аліменти для шукання щораз кращих аліментів.

ПРОЄКТУЮТЬ ЗБІЛЬШЕННЯ ВІКУ ПРАЦІ

Посол нюджерзької леґіслятури в Трентоні, Семюел Ферстер, вніс проєкт закону, на основі котрого мало би бути забороненим наймати до праці дітей понижче 16 року життя. Теперішній закон дозволяє дітям між 14 та 16 роком життя йти на роботу під певними умовами.

НЕ ВІЛЬНО ЗАДЕРЖУВАТИ ЗНАЙДЕНИХ РІЧЕЙ

Нюйорська поліція подала до публичного відома, що на будуче людина, що знайшла чужу річ, котрої власник не хоче назад приняти, буде могти взяти її собі на власність, як це дозволяє закон, допероа тоді, як дібеться признання права власности судовим процесом.

ШКОДИ ВІД БУРІ ОБЧИСЛЯЮТЬ НА МІЛІОНИ

Обчислення шкід понеділкової ледової бурі показують, що вони багато більші, ніж спершу здавалося. Число поваленйх бурею телефонів виносить тисячі. Треба було вислати велике число робітників на прочищення доріг з обломаних гиляк дерев. Багато шкіл закрито.

Найбільше потерпіли нюйорські повіти Вестчестер, Грін, Рокленд і Соливен та північні повіти стейту Ню Джерзі.

На щастя, число жертв у людях не велике. Безпосередньою жертвою рахують Кларенса Троксела, 31-літнього лайнмена з Розденду, Ню Джерзі, котрий упав підчас бурі з телефонічного стовпа, на котрім робив направки.

ВОЛІВ СМЕРТЬ НІЖ БРАТИ ДОПОМОГУ

Вилйем Варнер, 69-літній купець із Сан Дієго, Каліфорнія, поповнив самогубство, коли йому прийшлося ходити по добродійних установах і добиватися допомоги.

ЗАБАГАТО ТАКСІВОК?

На конференції комітету юнії шоферів таксівок з міським урядом Ню Йорку юнійні урядники домагалися від міста обмеження числа таксівок.

ГІТЛЕР І СТАЛІН ВЛАСНИКАМИ ДОМІВ У НЮ ЙОРКУ?

До стейтового суду в Бруклині, Ню Йорк, внесено позов за незаплачення морґеджу на один 6-фамілійний дім у Брукліні. Позовником виступає один банк у Брукліні. Як власники дому подані Адольф Гітлер і Йосиф Сталін. Стали вони власниками дому 24. січня цього року, коли дотогочасні власники перенесли власність на двох диктаторів.

Позовники мають клопіт з дорученням позву пізваним. Банк просив суд дозволити доручити позов Гітлерові в Берхтесґадені й Сталінові в Москві та доручити копії позву німецькій і російській амбасаді в Злучених Державах.

ЧИСЛИТЬ НА АМЕРИКУ

ПАРИЖ. — У Франції переконані, що Гітлер рахується з тим, що Злучені Держави будуть мировим посередником. Гітлер заявив підсекретареві стейту Веле́сові, що він є проти економічної світової переваги Англії, але не на те, щоб її місце заняла Німеччина, але щоб зтого користали всі держави. Даді Гітлер переконував Велеса, що він є проти війни, а за охорону цивілізації.

ШЕНАНДОА ДАЛІ ОБВАЛЮЄТЬСЯ

Земля, що почалася обвалювати через завалення підземною копальні вугля під 16 блоками міста Шенандоа, в Пенсилвенії, западається далі.

Урядова комісія, що оглядала копальню, не прийшла ще до рішення, що було причиною осідання поверхні, але припускає, що частину загроженої дільниці, в котрій живе 22,000 осіб, буде мабуть треба опорожнити. Комісія схиляється до гадки, що западення землі треба приписати старій методі добування вугля.

Губернатор стейту сказав, що власники домів, які западаються в землю, не мають ніяких правних претенсій до власників копальні.

ПОТРІЙНЕ ВБИВСТВО

Джеймс Фрідмен, 44-літній мурин з Лонґ Бічу, на Лонґ Айленді, роздобув десь револьвер і пустився на стріляницю. Вбив дві муринки, що забавлялися з товаришками в сусідньому домі. Коли поліція прийшла його арештувати, він замкнувся у власнім домі. Коли йому приказали вийти з кімнати, він віддав кілька стрілів крізь двері спальні, а потім стрілив собі в голову й поклав себе трупом.

ХОВАВСЯ ЧОТИРИ РОКИ, ПІДДАВСЯ

Чотири роки Айк Локмен, котрому поліція закидує приналежність до звісного вбивства Семюела Дрокмена, ховався перед поліцією, але оноді піддався через свого адвоката в руки поліції в Ню Йорку й станув на суді.

ВІДОМОСТІ З УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

РИМ. — До Риму наспіли до української кольонії такі дальші інформації:

Апостольський адміністратор для Лемківщини, о. Медвецький, відомий старий москвофіл, віднісся до націстичної влади з меморандумом, у якому „доказував", що на Лемківщині живуть тільки „русини" і „поляки", що хочуть жити між собою в згоді. А щодо „українців", то, кажеться в меморандумі, це мала, зайшла ґрупка. Це непевні люди, що завжди усіх зраджували й не могли з ніким ніколи мирно жити. Відповідь на той меморандум виготовив д-р Никифор Гірняк, бувший командант Коша Українських Січових Стрільців, що є тепер на Лемківщині інспектором шкіл. Д-р Гірняк визнав „меморандум" адміністратора за негідний наклеп на український нарід Лемківщини.

В ночі з 18 на 19 листопаду 1939 р. большевики вбили інж. Зиновія Гринкевича, коли переходив річку між селом Пархач і Кристинополем. В такий самий спосіб і на тому самому місці був убитий д-р Петро Мінко зо Львова в ночі з 19 на 20 листопаду.

З Українського Комітету в Варшаві, що існував під головуванням Юрія Липи, вже нічого не осталось. Комітет мав займатись харчуванням українських збігців із Совєтщини та допомогою. Формально ще стоїть на чолі комітету якийсь Діденко. Між іншими усунено з Комітету редакторів Гладиловича і д-ра Назарука. Той останній заробляє на прожиток як перекладач при якійсь німецькій команді.

ЛИСТ ЗО ЛЬВОВА.

В листі зо Львова читаємо між іншим таке: „У нас усього вистарчає: навіть мила по два дека (але тільки старим членам кооперативи). Зпочатку зрівняли були злотого з рублем, а 21. грудня зовсім скасували злотого. Тепер сільські колядники журяться, бо ніде дрібних грошей нема, а рублі (хоч майже нічого не варті) теж не легко дістати. Матерії на вбрання вже майже годі дістати. Чоботи коло 400 рублів. Пшениця понад 100 рублів. На майбутній рік панські лани здебільша необсіяні, а населення зросло понад міліон людей (через родини вояків). Отже сумні вигляди... Великого розголосу наробили зо школами: всі державні, висоєзні програми та візитації у школі навіть зо сторони сільських комітетів. Ялинки в честь Сталіна. Та велике число молоді сидить удома, бо ніде дістати чобіт та вбрання. В часі, коли є обовязкові курси для неграмотних, наростають цілі кадри нових неписьменних. Подібне є в торговлі, промислі...

НОВА ГРАНИЦЯ.

МОСКВА. — Уряд подає, що вже остаточно визначено совєтсько-німецьку границю. Довга вона 950 миль. Ця границя має означати між іншим формальну ліквідацію Польщі як держави.

ВИРІШНИЙ МОМЕНТ ДЛЯ ІТАЛІЇ Й АЛІЯНТІВ.

ЛОНДОН. — Англійські военні кораблі затягнули до англійської контрольної бази 7 італійських кораблів, що везли з Ротердаму німецке вугля до Італії. Водночас уряд відповідає Італії в спокійним але рішучім тоні, що не згодиться на те, щоб Італія брала вугля з Німеччини і перевозила його морем, бо це є заломанням економічної бльокади Німеччини, на якій Англія будує свою перемогу. Англійський уряд каже, що годиться на те, щоб Італія побирала вугля зо Злучених Держав чи з Бельгії, щоб тільки не з Німеччини.

ІТАЛІЯ „СТРАШЕННО ЗДИВОВАНА".

РИМ. — З італійської преси виходить, що як італійський уряд так і італійський нарід цілком не надіялися того, щоб Англія затягнула до своєї пристани італійські кораблі, що везли німецьке вугля. Цей інцидент спричинив велике напруження, але проте надіються, що таки прийде до якогось компромісу з Англією.

СОВЄТИ І ФІНЛЯНДІЯ.

СТОКГОЛЬМ. — Кружляють поважні вісті, що Німеччина і Швеція намагаються погодити Совєти і Фінляндію. Тепер Совєти хочуть з престижевого боку „здобути" місто Віборґ, а потім готові будуть переговорювати. Про цю справу говорив, кажуть з Гітлером відомий світовий дослідник Свен Гедін, що відвідував тепер Гітлера, щоб йому подякувати за відзначення.

БІДА В „РАЮ".

ЛОНДОН. — У Москві тепер гірше із споживчими артикулами, як було в 1933 році, коли був голод. Життєва стопа обнизилась на 33%, а ціна товарів підскочила на 35%. Всюди видно довжезні хвости. Жіноцтво вистоює довгими годинами серед студени перед склепами і не жаліє слів на нарікання. Цього ніколи передше не було. Досі все мовчало. Коли в Москві біда, то ще гірше є по інших містах, а найгірше по селах. Так є, що селяни пробують з усіх сторін дістатись до Москви, щоб тут дістати хліба. Та навіть, як кому це вдасться, то з хлібом не вийде з міста, бо поживу відбирають стражники.

ПРЕЗИДЕНТ У КАНАЛОВІЙ СМУЗІ.

Підчас свого 15-денного кружляння по морю президент Рузвелт відвідав Панамський канал. Перед ним губернатор смуги каналу, Кларенс Ридлі, за ним генерал Ван Вурґис, командант військ у Каналовій смузі.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НАРЕШТІ ДОГАДАЛИСЯ, ТА НЕ ЗОВСІМ

„Ню Йорк Таймс" помістив недавно цікаві уваги на тему прав меншин. Цікаві вони тим, що в них підноситься думки, які в українських часописах уже нераз виринали, а на які в американських ґазетах досі мало звернули уваги.

Починає стаття з протесту одного американського діяча проти викидання комуністів з одної орґанізації. Діяч протестує проти викидання в імені прав меншин. Мовляв, меншина має природні права, яких їй не повинно відбиратися: право, чи свободу, мати свою думку.

Потім стаття переходить до прав більшости. Вона звертає увагу, що, не зважаючи на загальну балачку про поломання прав меншин, найбільшим нещастям у світі нині є не кривди меншин, але кривди більшин.

Стаття показує, що саме більшості є позбавлені всяких прав у тоталітарних державах: в комуністичній Росії, фашистівській Італії й націстичній Німеччині. Нарід у кожній з тих держав не має права висказувати своїх думок, почувань, бажань. Люди перемінилися просто на рабів, з винятком дрібної жмінки найближчих прибічників диктатора. Одиноким місцем, де людина ще може сказати свою думку, це хіба вязниця та концентраційний табор.

Стаття різко підчеркує консеквенції такого стану річей. Вона вказує на те, що такий стан дає деяку потіху переслідуваним меншинам, але зате він є дуже болючий для більшин.

Клясичним приміром меншини виступають у Росії кулаки, а в Німеччині жиди. І саме ця обставина показує, що стаття відкрила трохи правди, але не всієї. І кулаки в Росії й жиди в Німеччині є під кожним оглядом меншинами, себто людьми, розкиненими в малому числі серед маси інших людей. Та попри такі меншини існують іще інакші меншини, яких інакше не можна назвати, як штучними меншинами. Візьмім, наприклад, становище українців у поваленій тепер польській державі. Поляки, а за ними їх підсусідки, означували це терміном меншин. В порівнянні з трицять-ількома міліонами населення Польщі півосьма мільона українців були меншиною. Одначе ці українці жили збитою масою на певній одноцілій території й на ній становили подавляючу більшість. Якби ту територію вилучити з решти держави, то дісталасяб справжня держава, щодо території й числа населення більша від багатьох держав світу. Те саме можна сказати й про українські території під Росією. Коли взяти українську територію вкупі з територією цілої Росії, то українці нібито меншина. Одначе українська територія це великий край, один з більших в Европі, і меншиною став він лише через прилучення його до просторої імперії.

Це є ті різкі факти й обставини, що кидаються в вічі думаючій людині при розгляді питання меншин в Европі. А проте таких різких фактів іще й досі не добачують американські публіцисти, що так легко з вільної руки шафують термінами більшостей і меншостей.

СХІДНЯ КАРЕЛІЯ

(Докінчення)

(2)

Карелія має сумну славу країни „канальської роботи". Там нещасні невільники большевицької тиранії роками працювали, копаючи канал між Білим морем та Онезьким озером. Число невільників доходило до 204,800 людей, між ними 10,000 жінок. Довжина цього каналу 227 кільометрів. Вязні працювали під доглядом ҐПУ. Закінчено цей канал 1933 р. і дано йому назву „Сталінський". Цей канал має стратеґічне значіння, догляд над ним має від його закінчення червона армія.

Коли 1920 року Фінляндія підписала мировий договір із Совєтською Росією в Тарту (Дорнат), то в трактаті згадано також про Карелію. Голова совєтської делеґації заявив, що Совєтська Росія буде шанувати національні права карелів і забезпечить їм вільний культурний розвиток. Само собою, ця заява була дана на те, щоб її не виконувати. Але карели в тій заяві мали притоку винести свою справу перед широкий світ. Вкінці 1921 р. карели зверталися до естонського й данського уряду з проханням піддержати їх у боротьбі за свободу. Фінський уряд зо свого боку звернувся до Ліґи Націй у справі переслідуваних карелів. 14. січня 1922 року рада Ліґи Націй ухвалила, що вона візьметься дослідити карельське питання, якщо на це пристане Фінляндія і Росія. Фінляндію піддержували балтійські держави (Естонія, Латвія, Литва), але Росія не приняла пропозиції Ліґи Націй.

За виступ у карельській справі в Лізі Націй совєтський уряд післав тодіж протести балтійським державам, обвинувачуючи їх за „неприязні вчинки". На цім справа не була скінчена. На прохання карельського уряду, що перебував на еміґрації у Фінляндії, визначні фінські правники і учені звернулися до найвидатніших знавців міжнародного права в Бельґії, Данії, Німеччині, Голяндії і ін. із запитанням: чи може Ліґа Націй виступити в обороні потоптаних прав карельського народу, наскільки ті права були ґарантовані заявою совєтських дипльоматів. Відповідь усіх запитаних правників була однозначна: совєтська держава мусить додержувати свої зобовязання.

24. вересня 1923 року зібрання Ліґи націй ухвалило постанову, в якій сказано, що Ліґа Націй „уважає за своє право обговорювати клявзулі дорнатського договору і додаткові заяви, що відносяться до статуту східньої Карелії, як порозуміння міжнародного порядку". Так завдяки фінській дипльоматії голос малого карельського народу був почутий у Женеві. Справи великого українського народу ніхто в світі не підпирав, і світ про нас мовчав...

Чи має східня Карелія міжнародне політичне значіння тепер? При кінці світової війни 1918 року Карелія впала наслідком суперництва Німеччини й Анґлії. Німеччина тоді піддержала була Фінляндію проти большевицької Росії, але в берестейськім договорі 1918 р. зобовязалася не піддержувати на території Совєтської Росії ніяких сепаратистичних національних рухів. Фіни проте боролися за визволення Карелії, але проти цього поставился 1918 року анґлійці, бо вони вважали, що фіни йдуть за вказівками Німеччини, щоб здобути для німців Мурманське побережжя. Таким чином і Німеччина й Анґлія не помогли карелам, а також перешкодили фінам дати поміч Карелії. Від 1920 року справа східньої Карелії в міжнародній політиці „заснула". Але совєтська політика і фінський уряд робили свої приготування „на всякий випадок".

Фни охоче приймали до себе карельських збігців, що тікали від большевицького терору. 1923 року Москва проголосила була амнестію для карельських еміґрантів у Фінляндії, давала їм можніст вернутися додому. Після наради з представниками совєтської влади фінський міністер закордонних справ заявив, що фінський уряд не може від себе дати якінебудь ґарантії карельським еміґрантам, що совєтські уряди додержують постанов амнестії та інші свої обіцянки. Москва після цього вислала до Гельсінкі ноту в дуже грубих словах і назвала заяву фінського міністра за ворожий акт. Фінський уряд піддержував увесь час звязки з карелами і допомагав карельським еміґрантам матеріяльно і морально. Це все робилося в надії, що карели, вишколені в культурній Фінляндії, будуть згодом орґанізаторами і провідниками політичного та культурного життя у вільній Карелії.

Сучасні події знову висувають карельську справу на поверхню політичного життя. Карелія стала для большевицької армії у війні проти Фінляндії базою постачання людського матеріялу й амуніції. Через Карелію найлекше сподівалися большевики запанувати над Фінляндією, щоб обійти сильно укріплену лінію Манергайма на північ від Петербурга. Через Карелію, як сказано, проходить мурманська залізниця, яка сполучає Росію з Північним океаном. Цю залізницю збудовано для воєнних цілей. Ще за кримської війни з Анґлією та Францією 1853—54 рр. російський уряд плянував ударити на Анґлію з півночі, через Мурманськ. Тепер, коли Фінляндію проти большевицького нападу піддержують скандинавські держави, Злучені держави Америки, Анґлія, Італія і Франція, значіння східньої Карелії виразно стоїть перед очима цілого світу. Кожному ясно, що колиб Німеччина та Анґлія в 1914—19 рр. не стали були на перешкоді, то східня Карелія булаб частиною Фінляндії. Совєтська Росія без Карелії не моглаб почати війну проти Фінляндії. Панування большевиків у Карелії дає їм силу вдарити не тільки на Фінляндію, але Росія загрожує також Швеції та Норвеґії, бо хоче добитися до океанських портів і до залізно-рудних багатств Скандинавії. Цей московський натиск небезпений для Анґлії, бо висуває нового суперника на океані — Росію, та й для самої Німеччини російські претенсії на Скандинавію невигідні: адже Швеція постачає дуже багато залізної руди для Німеччини, а ще невідомо, якби там почали господарювати большевики, чи дісталаб Німеччина стільки руди, скільки їй треба.

Так ми бачимо на прикладі східньої Карелії, що малі помилки, зроблені тому 20 років щодо східньої Карелії з боку Анґлії та Німеччини, приводять тепер до дуже поважних наслідків.

„Карелія іредента" (Невизволена Карелія) мститься те пер на всіх своїх сусідах, бо в свій час правильно вирішена карельська справа булаб запорукою миру на скандинавськім півострові.

Р. О.

ГЕРОЇЗМ ЗА ФРОНТОМ

Анґлійська адміраліція подала до публичного відома, що їй удалося викрити тайну німецької маґнетної міни. А сталося це так: на одному побережжі знайдено таку міну. Замісць вистрілювати до неї з крісів і в той спосіб викликати вибух, анґлійські інжинри рішили підійти до неї і її розібрати. Ту ролю на себе взяв один з головних інжинірів, підполковник Уврі. Він знав дуже добре, що ця задача дуже тяжка. Бо маґнетна міна вибухає не лише за дотиком, але передівсім за пересуненням понад нею якоїсь залізної штаби. Через пересунення штаби повстає в нутрі, в захованім механізмі, маґнетна струя, яка спричинює вибух. Ті міни німецькі літаки і субмарини розсівають по морських шляхах і коли якийсь корабель надіде понад неї, вона вибухає і його затоплює.

Підполк. Уврі рішився сам виконати ту роботу. Передівсім він звелів до того виробити такі інструменти, які є неґативні. Далі він своїм чотирьом товаришам передав усе своє знання, яке він дотепер здобув відносно тих маґнетних мін та описав їм спосіб, при помочі якого він хоче розібрати міну. Колиб йому той спосіб не вдався і він згинув, то наступники його мали пробувати якийсь інший спосіб.

Упорядкувавши ось так усе за собою, він взявся розбирати міну. По якімсь часі йому вдалося без катастрофи відчепити апарат, що спричинює вибух. Урадуваний, він покликав чотирьох товаришів і разом почали далі розбирати міну. Та яке було їх здивування, коли, діставшись до середини, вони там знайшли ще один детонатор, що за найменшим дотиком міг спричинити вибух. Лише чудом вони уникнули того дотику і лишилися живими. Німецькі інжиніри, передбачуючи, що ті міни їх вороги будуть видобувати на верх і пробувати їх розібрати, вставили в середину той другий механізм, який при помочі найменого дотику, як от поставлення міни на якесь тверде підложжя, мав викликати вибух. Але анґлійські інжиніри не брали міни на поклад, а експериментували на побережжі, де її знайдено.

Працюючи обережно, їм удалось і цей другий механізм відчепити і тепер вони звеліли забрати решту міни на авто і повезли міну до лябораторій, для дальших розслідів.

Вже тепер стверджено, що та міна ділає лише на такій воді, що не глибша як 300 стіп. Значить, ті міни є добрі тільки біля берегів, а також на Північнім морі. Зате вони недобрі на Атлянтійськім океані, який значно глибший ніж 300 стіп. Далі ще раз науково стверджено, що пересунення понад міною якогось заліза, або іншого маґнетиного металю, викликає вибух.

Тепер придумують протиохорони Як найпростішу протиохорону принято це, що будуть будувати нові „замітачі мін". Це будуть цілковито деревляні кораблі, які далеко перед собою будуть таскати залізну брилу. Та брила, натрапивши на міну, спричинить її вибух, а кораблеві нічого не станеться. Задумують також іще один спосіб: при помочі літаків, які матимуть на собі апарати, що викликують сильні маґнетні струї, будуть їздити здовж і поперек по морі і тими маґнетними струями, висиланими високо з літака, будуть викликувати вибухи мін.

Подаючи про те до відома загалу, анґлійська адміраліція заявила, що вже неодин інжинір знайшов смерть, експериментуючи з тими ворожими смертоносними апаратами.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНУ

В італійському місячнику **„Коструіре"** за січень 1940 зявилася велика стаття **проф. Ренца У. Монтіні,** під заголовком **„Актуальність України".** В цій статті автор, на підставі двох недавніх книжок італійською мовою (Е. Онацького „Студії з української історії та культури" і Бондіолія „Україна, страдницька, але незломна земля"), що на думку автора заслугують на „найбільше поширення серед усіх тих, що хотіли би поглибити своє знання про таку важливу проблему" — намагається подати своїм слухачам у дуже синтетичній формі всю історію та проблематику України. Треба признати, що авторові, не вважаючи на деякі дрібні недогляди (Олег, наприклад, у нього „брат Рюрика", тимчасом як існують поважні сумніви, чи він взагалі був його свояком), це його завдання пощастило цілком добре виконати. Ось як описує він останній період української історії, що переходить уже в сучасність:

„Московсько - польський мир, заключений 18. березня 1921 року в Ризі мовчить про Україну. Українці залишаються цілком самітні, від всіх покинені, супроти мстивої Москви. Три довгі роки продовжувалася партизанська війна, що її провадили рештки військ Петлюри, аж поки всі вогнища повстань не були затоплені в морі крови. А тоді почалася вже жахлива траґедія совєтського гнету, закрівавленого кровю мучеників Батьківщини та Віри; тоді почалася невблагана боротьба людей Кремля проти української мови та національних українських традицій; тоді почалося систематичне грабування країни від усіх її багатсв на користь совєтських урядовців; повернена політично в рабство, Україна економічно була таксамо тяжко уярмлена. Але нарід не піддався: марні були масові винищення, вивіз десятків тисяч селян у найдальші й найменш гостинні країни Совєтчини, — спрага до національної волі природжена в українців. Після сімнацятьох років большевицького пекла, московська „Правда" ще в 1937 році сповіщала про існування в Києві „фашистівської змови" і обвинувачувала в співучасті в ній самого президента Української Радянської Республіки, п. Любченка, що 30. серпня тогож самого року був примушений скінчити життя самогубством, щоб тільки врятуватися від жаху совєтської вязниці. „Правда" помилялася: вона мала перед собою не якусь обмежену „змову", але незнищильну любов до рідної Батьківщини всіх українців: в серцях своїх дітей Україна живе далі й чекає з глибокою вірою світлої зорі кращих днів. Тепер, коли ми оце пишемо, нові жертви віддано на поталу червоного ката: тих уараїнців, що досі були підданими Польщі, і що в відношенні до них Польща пристосувала (це болюча правда, що навіть наша давня і доведена фактами симпатія до польського народу не дозволяє нам промовчати) — жалюгідну політику винародовлення та релігійних утисків".

Автор так закінчує свою цікаву статтю:

„Отже ми хотіли представити — хоча й у дуже загальних лініях — історію українського народу, щоб виказати скільки жертв і скільки крови приніс цей нарід, щоби бути гідним кращої долі, якої твердо чекає, не поступаючись перед насильствами ворога, і не підпадаючи розпачеві. Европейський нарід, Ев-

Гр. Климків.

ДОБРА ПОСАДА

(5)

Приїхав на стацію до Лопушина і став між фірами питати, котра з лопушинського двора, або від лопушинського лісничого. Коли такої не допитав, став роззиратися за тим фіякром, котрий його за першим разом завіз був до Лопушина.

— Ви до Лопушина? — спитав його якийсь жидок.

— Або що?

— Я фіякер, завезу вас.

Повторилася така розмова, яку тому два тижні мав з тамтим фіякром. Ріжниця була тільки та, що тепер Северко казав везти себе не до двора в Лопушині, а до лісничівки в лопушинськім лісі. Фіякер зажадав дві корони.

— Аж дві корони?! — крикнув Северко. — Тому два тижні якийсь ваш товариш завіз мене за 80 сотиків.

— Який мій товариш?

— Такий фіякер, як ви.

— Тут другого фіякра нема. Лиш я один тут. То хіба був якийсь ошуканець, що не має концесії і не платить податку. Не диво, що так мало взяв. Це одно. Друге, до лісничівки далі, як до двора.

Жид боявся, що коні з двора можуть справді надійти, отже спустив на корону і Северко поїхав.

Перед лісничівкою молодий лісничий зіскочив з візка, заплатив, взяв рушницю і валізку і хотів застукати у двері хати, коли вони відчинились і на порозі станула якась пані. За нею стояло десять-дванацятьлітнє дівчатко, цікаво призираючися до нього. Северко здивувався, бо тому два тижні сам лісничий упевняв його, що родина винесеться звідси найдалі при кінці третього тижня в місяці. Поклонився і спитав:

— Чи пан лісничий вдома?

— Мій муж у лісі. Зараз прийде, бо вже пора обідати. Прошу до канцелярії.

— Я представлюся, — сказав Северко, приступаючи ближче до жінки і беручи за її руку щоби поцілувати.

— Я лісничий Северин Мазар.

— Ви може десь у нашім сусідстві? — спитала лісничиха. — Дуже тішуся, що будемо мати такого сусіда.

Северко витріщив на неї очі і спитав:

— Або ви будете десь недалеко звідси?

Тепер вона витріщила очі на Северка і спитала:

— Як маю розуміти ваше питання:

Северкові зробилося горячо. Відповів аж по добрій хвилині:

— Щоби справу поставити ясно, скажу вам, пані, що мене взяли на місце вашого мужа, що тому два тижні він сам обіцяв мені до тижня опорожнити лісничівку і що нині передасть мені урядування.

— Вибачайте пане, що заперечу вам. Фіякер мабуть зле зрозумів вас і привіз вас сюди.

— Це не лопушинський ліс? — спитав Северко.

— Ліс лопушинський і лісничівка лопушинська.

— Коли так, то фіякер, добре зрозумів мене.

— Ось іде мій муж! — скрикнула жінка. — Побалакайте з ним.

Северко озирнувся. Побачивши лісничого покрутив заперечуючо головою, сказав:

— То не він. Той, що в дворі балакав зо мною, був цілком не такий.

Северко представився лісничому, сказав, чого приїхав сюди і повторив свою розмову з лісничихою. Лісничий слухав уважно, і не сумніваючися, що перед ними якийсь божевільний, сказав лагідно:

— Не виключене, що мій пан і вас заанґажував. Зразу була гадка заанґажувати лиш одного, мені до помочі. Цей один вже оноді приїхав і покищо, мешкає в дворі. Можливе, що пан взяв ще одного, лиш мені того ще не сказав. Зараз поїдемо до двора і справа вияснитья.

Звертаючися до жінки, лісничий сказав:

— Запроси, Теклюсю, пана товариша на обід. Зараз по обіді поїдемо.

Запросивши гостя до хати, лісничий написав і гінцем вислав до двора писульку:

„До двора приведу гостя, з яким прошу балакати лагідно, бо то якийсь, що йому хибує одна клепка".

(Докінчення буде).

ропою забутий, як його справедливо визначено, він заслугує на таку саму симпатію, яка запалала ясним вогнем в серцях всіх культурних людей до маленької й героїчної Фінляндії: брутальний гнітитель Києва — цеж той самий варвар, якого пригвоздили геройні фіни до Карельського пересмику; якого прогнали еспанці з Астурії і Катальонії; якого готові вже затримати, якщо потрібно, тверді груди на Карпатах і на Дністрі. В цей важкий період европейської історії... назрівають у східній Европі великі події, — хоча ми ще й не маємо про них ясного уявлення, та всеж відчуваємо їх глибоко й інтуїтивно. Саме тут, а не на нерухомому ренському фронті буде вирішено про долю світу. І саме тут знаходиться й вартує фашистівська Італія. Італія тримає добру сторожу і в Карпатах і на Дністрі, — але межі Европи, що політичні події визначили на тих горах і на тій ріці, історія визначила далеко дальше, по лінії, що відділяє московське варварство від українського християнства. З цього конфлікту, що обіймає всі народи, і ті, що в війні, і ті, що покищо не воюють, і ті, що залишаються невтральні, повстане в більш чи менш близькій будуччині, але може бути, що більш близькій, ніж ми думаємо — новий европейський лад. І саме тому, що він має відповідати дійсно найвищій вимозі справедливого миру, він матиме вирішену поміж іншими проблемами також і проблему вільної України". — (УПС, Рим).

Молода пара в фільмі „Запорожець за Дунаєм"

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

А. Б. — Листи з краю тоді цікаві, коли подають факти. Навіть з найменшого села може прийти цікава відомість, коли подається, хто є вчителем чи в управі громади, яка ціна за товари та чи їх можна дістати, що є з читальнею, бібліотекою, кооперативою, церквою і т. п. Бо доперва з того можна виробити собі погляд, що там діється. Усі ми знаємо, що під Польщею було пекло. Важне тепер знати, як є тепер, а це можна пізнати правдиво по фактах. Ось такі листи цікаві. Та вони не надходять, бо люди бояться про це писати. Пишуть про це хіба ті, що вивтікали.

НА РІЖНІ ТЕМИ

НУЖА И ФОРТИ

Кореспонденти заграничних ґазет, що пробували переїхати до совєтської Росії залізницею з Румунії, мусіли виказуватися перед румунською владою білєтами першої кляси й свідоцтвом, що вони не мають вошей.

Розсліди тих ґазетярів над тим, чому румунський уряд нагло став так сильно піклуватися своїм населенням, що навіть хоче його очистити з вошей, які здавна вважалися в Румунії чимось звичайним, показали, що румунський уряд боїться, щоб воші не розводили тифу. Зогляду на те, що й тиф теж був здавна принятий у Румунії за щось звичайне, ґазетярі питалися далі, чому саме уряд нагло тепер почав боротися проти тифу. Показалося, що уряд не мав справді нічого проти тифу, як довго він був у селян, що жили по селах, але він боїться наслідків тифу, якби він кинувся серед робітників, котрі будують форти.

У цей спосіб навіть такий уряд, що зовсім не дбає за здоровля й життя селян, нагло дістав лекцію, що й оборона краю може хибнути, коли уряд не поробить відповідних заходів для удержання здоровля селян.

ПРИЯТЕЛІ, ЧИ ВОРОГИ?

При нагоді цього розсліду виявилося, що Румунія будує нові фортифікації здовж російсько-румунської границі.

Двацять років ця границя не була фортифікована, принаймні з румунського боку. Аж минулого року прийшли вісті про фортифікацію лінії ріки Прута, а тепер вісті про фортифікацію ріки Дністра, дальше на схід.

Фортифікація російської границі очевидно стоїть у звязку з підозрінням, що совєтська Росія захоче відбирати від Румунії Басарабію, що до світової війни була під російською окупацією, а по війні під румунською.

Фортифікування є доказом, що Румунія зовсім поважно трактує можливість російської війни.

ЧИ НЕ ЗАЙВЕ?

У берлінському університеті відкрито спеціяльні курси для студіювання совєтського союзу.

Невжеж дотеперішня практика пізнавати совєтський союз через студіювання промов Гітлера проти Росії не вистарчає?

І чи не краще було би було наперед москалів простудіювати, а аж потім з ними робити союз?

ВІЙНИ НЕМА, УКРАЇНА Є.

З подрібного перегляду змісту недільного видання московської „Правди", що його подав для своєї ґазети московський кореспондент „Ню Йорк Таймсу", виходить, що в новинках московських ґазет війна не грає такої ролі, як вона грає в американських ґазетах.

Зате в тому числі „Правди" були вістки про виборчу кампанію в „польській Україні", про залізничі робітниці на українських залізницях, про нові вантажні залізничі вози в Києві, про театральне життя в Києві, про арешт спекулянтів у Львові.

Що це таке „польська Україна"? Чи це фраза „Правди", чи кореспондента Дюрантія, чи лише „Таймсу"?

ВИНА И КАРА.

Бенеш, бувший чехословацький президент, виступив у місті Кардиф, у Валії, з промовою, в котрій видно не погодився з офіціяльним політичним наставленням анґлійського уряду до Німеччини.

Як відомо, анґлійські урядові речники натякували, що вони не воюють проти німецького народу, а лише проти його націстичних лідерів. Бенеш каже, що такого розріжнення зробити не можна, що за вчинки Німеччини треба робити відповідальним усю німецьку державу й цілий німецький нарід.

З цеї заяви виходять далекойдучі консеквенції: коли анґлійські головачі кажуть, що вони воюють лише проти націстичних лідерів, то вони, очевидно, можуть зробити мирову угоду з Німеччиною, як ці лідери уступлять; колиж Бенеш винує за політику всю німецьку державу й німецький нарід, то як довго йому треба воювати? Чи аж до знищення німецької держави й німецького народу? Чи не задовгу війну вибрав собі Бенеш?

ПО КОРОНУ ДО АМЕРИКИ.

До Америки прилетів з Портуґалії австрійський архикнязь Отто, що, як звісно, хоче добитися назад австрійського престола Габсбургів.

Досі до Америки їздили европейські збанкротовані князі й шляхта, щоби багатою женячкою підреперувати підшарпані родинні фортуни. Це перша поїздка до Америки зложеного з престола цісаря, щоб відзискати собі престіл при помочі Америки, котра стала державою, скинувши з себе королівську владу.

Чи не поїхав князь на фальшиву адресу?

ВСІ МАЮТЬ НАДІЮ НА АМЕРИКУ.

Малощо не половина вісток у ґазетах відноситься до прериріжних претенсій на поміч від Америки.

Польські сподівання відомі. Таксамо й фінські. Про анґлійські й французькі вже і казати не треба. Чеські теж.

Тепер іще читаємо про заходи югославських фабрикантів добути в Америці позичку на експльоатацію своїх природніх багатств. Турки, румуни, греки — собі шукают помочи в Америці. Тепер іще й архикнязь Отто.

Ще коби по щось зголосився Гітлер і Сталін. Якби так вуйко Сем захотів їх усіх удоволити, то готов би без сорочки лишитися.

НА ВІЩО ЗДАЛОСЯ?

На річній конвенції Промислової Юнійної Ради стейту Масачусетс ухвалено резолюцію, котрою осуджується комунізм, фашизм і націзм, як противні американським засадам.

Один з представників моряцької юнії на цій конвенції виступав проти ухвалювання цеї резолюції, бо, мовляв, її ухвалення поставить робітничі юнії в одну лаву з усіми реакційними орґанізаціями.

Чи це є найбільше нещастя з ухвалення такої резолюції можна сумніватися: адже й реакціонери можуть мати рацію.

Чи не важніше тут питання, на віщо така резолюція здалася? Що з того, що резолюція ухвалена? Чи вона справді пошкодить комунізмові, фашизмові й націзмові?

Чи не має слушности Федеральна Рада Церков Христа, котра рішилася повести кампанію проти нетерпимости в Америці, але не ширити її дорогою подавання звичайних собі заяв проти нетерпимости між народами, а дорогою підчеркування добрих сторін кожного народу? Чи не краще було би практично розробити добрі сторони американських засад?

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ТИМИНС, ОНТАРІО.

Відчити орґанізатора Баера.

Пробуваючи коло 8 років у цій північній околиці, мав я нагоду бачити й чути всяких орґанізаторів українських національних товариств. Одначе не чув я ще досі такого здібного орґанізатора серед українців канадійського походження, як гром. Іван Баєр, орґанізатор У. Н. Союзу, котрий говорить багато повчальних лекцій не тільки на тему У. Н. Союзу, але й на загально національну, високо патріотичну тему. По його відчиті кожному українцеві й українці ясно стає, чому й чого українська поневолена нація хоче йдо чого має змагати в майбутньому.

Перш за все, кожному українцеві ясно, що українці по цім боці океану мусять у скорому часі обєднатися й спільними силами вибороти кращу долю українському народові.

Українці тут на півночі перший раз мали нагоду довідатись про найстаршу, найбагатшу й найкращу фінансову орґанізацію — У. Н. Союз. Коли хто чув слова орґанізатора, гордів з того, що українці на аериканському континенті придбали такі величезні фінансові здобутки. Ми горді з цього, що маємо належати до цеї великої матерньої орґанізації.

Брати Союзовці! — Ми, українці — майнери, тут на півночі Канади складаємо велике українське спасибі за те, що приймаєте нас до себе. Прийміть і нашу цеголку. Ми хочемо належати до вас, до тих, що піддержують визвольний рух, помагають українцям, народнім установам, українським церквам, люблять Україну та кажуть, що наша сила в нас самих, а Україна понад усе дочасне.

Я вірю, що відділи У. Н. Союзу пошириться в Канаді, якнайскоріше. Я певний цього, що відділ у Тиминсі, хоч наймолодший, зросте до місяця до 50 членів. Не більше як кілька днів, як цей відділ заіснував, а вже начисляє коло 30 членів.

Відомо мені, що кожний член У. Н. Союзу одержить майже безплатно, бо тільки платить за почту, наш одинокий національний щоденник, „Свободу". А подумаймо, який цей щоденник для нас дорогий! Скільки він освідомляє українських родин на американськім континенті.

Вірю, що українці майнери в Тиминсі, Кіркленд Лейк, Норанда, Валдон будуть сильними відділами У. Н. Союзу, бо ніколи українські майнери не були позаду, а все на переді, про що свідчать звіти збірок у „Новому Шляху".

Ще раз щира подяка гром. Ів. Баєрові, орґанізаторові У. Н. Союзу, за його слова. Вони довго залишаться в серцях українців нашої кольонії.

Василь Комарницький.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

Окружний зїзд ОДВУ.

Дня 10 лютого ц. р. відбувся в Українськім Народнім Домі в Клівленді окружний зїзд ОДВУ. Зїзд відкрив і його переводив голова Окружної Управи ОДВУ, п. І. Попович; секретарювали: п. Пулк з Акрону, п. Гузіл з Дітройту і пані Скачик з Клівленду. Заступником голови був п. Курочка з Дітройту.

Приявні були отсі делеґати і гості: 25 делеґатів ОДВУ і У.З.Х. з Клівленду, Дітройту, Акрону, Йонґставну, а також гості-представники трьох місцевих відділів УНС і місцевого У. Н. Дому, що складали привіти зїздові. Писемний привіт прислав голва ОДВУ, проф. Ґрановський. Реферати виголосили: п. Е. Ляхович, пані С. Галичин і п. В. Душник, усі з Ню Йорку.

Звіти про діяльність складали окремо делеґати всіх відділів. З тих звітів виходило, що орґанізація держиться дуже добре і члени є вповні відпорні на ворожу аґітацію. Бесідники в рефератах вичерпали всі біжучі і майбутні справи, звязані з теперішньою нашою роботою в Америці, а також звязані з нашою поміччю для визволення України. Зокрема виголосив реферат п. В. Бучак про завдання української молоді.

В дискусії приявні одноголосно заявилися за один український конґрес, що його проголошено з боку Обєднання, й ухвалили відповідну резолюцію.

Марія Лев-Скачик,
секретарка.

ШОВК З ВУГЛЯ, ПОВІТРЯ Й ВОДИ

Ще живуть тепер люди, які замолоду ніякого більше шовку не знали, як той шовк, що виробляють його з ниточок шовковиць, тобто таких хробачків, що виробляють шовкову рідину в собі і випускають її з себе тонесенькими ниточками. А тепер, колиб усі шовковиці на світі вигинули, то люди шовк малиб. Тепер уже вміють люди й самі шовк виробляти, і то з дуже простих речовин: з вугля, повітря й води. От, наприклад, лябораторія Дю Понта в Злучених Державах виробляє вже шовк з камяного вугля, води й повітря. Такий шовк називається „найлон". Вживають його головно на виріб жіночих панчіх та спідного білля.

АМЕРИКАНСЬКІ ВТІКАЧІ.

Мандрівні робітники в Каліфорнії, що потерпіли через повінь, дають інформації робітницям Червоного Хреста, що прийшов їм з допомогою.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Тов. „Зоря", від. 69., відбудуться в суботу, 9. березня, в год. 7:30 ввечір, в „Карпатія Гали", 217-19 Іст 6. вул. Проситься за присутність всіх членів. — Михайло Ликтей, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Квартальні збори Тов. „Дністер", 361. від., відбудуться в суботу, 9. марта ц. р., в „Карпатія Галі", 217 Іст 6. вул., точно в год. 8. вечером. Взивається все членство прийти точно на означений час, з огляду на те, що на зборах щих треба буде вирішувати пильні справи. Старші члени повинні привести зо собою молодь, щоби вона старалася більш активною і запізналася з нашою працею та стремліннями. Всіх щойно вступивших членів проситься прийти на збори й зложити приречення. Ще раз напоминається членів, що в разі хороби або випадку треба негайно про це повідомити управу і подати якнайдокладнішу адресу та дозів, щоби опікуни хорих могли їх зараз відвідати. Тому, що перед нами є два підприємства: „Заклятий Яр" і „Великий Пікнік", всі члени як один конечно мусять бути присутними на цих зборах! Неприсутність буде карана згідно зо статутом. Пригадується також, що існує тепер т. зв. „Передконвенційна Кампанія" за приєднування нових членів в ряди У. Н. Союзу і члени нашого відділу повинні доложити всіх своїх зусиль та старань, щоби ми в тій кампанії взяли перше місце. — В. Іваник, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори 204. відділу відбудуться в суботу, 9. березня, у год. 8:15 ввечір, в салі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. На тих зборах обовязково мають бути приявними всі члени відділу, бо є важні справи до полагодження, а між іншими справа масової участи членів у вічу У. Н. Союзу, яке відбудеться в суботу, 30. ц. м. — М. Близнак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Бр. св. Володимира, від. 130., відбудуться в суботу, 9. березня, в годині 8. ввечір, в галі під ч. 30 Іст 7. вул. Обовязком кожного члена є явитись на означений час. Довгуючим членам пригадуємо, щоби вирівняли свої залеглости: — Антін Карпович, рек. секр.

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211., відбудуться в неділю, 10. марта, точно в годині 2:30 пополудні, в гали укр. прав. церкви. Проситься членів прийти на збори, бо маємо багато важних справ, як старих так і нових, до полагодження, котрі кожного члена повинні заінтересувати, щоб по невчасі не було критики та нарікань і не завертати одну і ту саму справу що місяця. На цих зборах мається їх закінчити. — Т. Соколовський, секр.

ҐРІНПОЙНТ, Н. Й. Квартальні збори Тов. Дністер, від. 310., відбудуться в суботу, 10. березня, в год. 7:30 вечером, в гали церковній, 726 Ленин Ст. Проситься членів прийти, щоби можна було полагодити справи, котрі на цих зборах мусять бути вирішені, а то вибір секретаря. Довгуючих членів проситься вирівняти залеглости, бо в противнім разі будуть наражені на суспендування. Рівнож проситься членів старатись приєднувати нових членів, як до Тов. так і Союзу. Не приявний член на зборах буде караний. — М. Леньо, предс.; Н. Долгуи, кас.; М. Федас, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. Квартальний мітінґ Тов. Запорозька Січ, від. 363., відбудеться в неділю, 10. березня, в год. 2. пополудні. Проситься всіх членів прийти і начас. Позаміцевих членів проситься присилати вкладки начас та не затягати вкладок по кілька місяців. Нам треба грошей платити за тих, що не роблять. — Г. Підскальний, секр., 930 Brook St., Olean, N. Y.

БРОНКС, Н. Й. Чвертьрічний мітінґ Тов. Згода, від. 210., відбудеться в суботу, 9. березня, в 8. годині ввечір, в галі Демократ. Клюбу, 2861 Істерн Булвард. Просимо прибути на означений час, бо маємо досить справ до вирішення. Не явившийся член заплатить кару після статуту. — С. Завадовський, предс.; Т. Давидів, кас.; І. Франко, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Звичайні місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 10. березня, в годині 12. вполудне, в парохіяльній салі при Оклей і Райс ул. Обовязком всіх членкиць і членів є бути приявними на зборах. — Ф. Васильовський, предс.; О. Дутчак, кас.; Т. Шпікула, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Тов. Зап. Січи, від. 367., відбудуться в неділю, 10. березня, пополудні в год. 1:30, на церковній галі, 303 Гудсон Еве. Проситься всіх членів явитись та вирівняти свої вкладки. Напоминається ще раз, що тов. каса не буде висилати більше як за один місяць вкладку. Коли член не може заплатити начас, хай прийде на збори і заявить, щоби члени знали. Хто буде винуватий за два місяці, наражується на суспендацію. Проситься приєднувати нових членів. — Мик. Сорохтей, Лиско, Дмитрів.

ЛУДЛОВ, МАСС. Квартальні збори Тов. ім. І. Франка, від. 253., відбудуться на Українській Гали, дня 9. марта 1940., в год. 7. вечером. Уряд ов. просить всіх членів прибути начас. Уряд взиває тих членів, що довгують, щоби вирівняли якнайскорше свої залеглости. Минулого мітінґу вибрано І. Приступа делеґатом на Всеукраїнський Американський Конґрес, заступником П. Хомина. — П. Хомин, предс.; П. Павлів, кас.; І. Приступа, секр.

ЦЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ. Квартальні збори Тов. ім. І. Франка, від. 93., відбудуться в неділю, 10. березня, під ч. 59 Централ Стр., в годині 1:30 пополудні. Обовязком кожного члена прийти на збори і привести нового члена до Союзу. Не явившийся член буде караний після ухвали Тов. — П. Бенковський, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Мітінґ Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44., відбудеться в неділю, 10. марта, в годині 1:30 пополудні, в Укр. Православній Церковній Гали, на Нюпорт Еве. Взивається всіх членів прийти на цей мітінґ і заплатити свої місячні вкладки. Особливо ті члени, котрі більше довгують, щоби старалися свої місячні вкладки точно платити. Також ті члени, котрі мешкають подальше, щоби сами бодай що другий місяць приносили свої вкладки на мітінґ, або до секретаря. — В. Шишка, предс.; А. Бодник, кас.; Лука Демчук, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Збори Бр. св. Василія, від. 339., відбудуться в суботу, 9. марта, в годині 6:30 вечером, в домі У. Громади, 3322 Лавренс ул. Проситься всіх членів і членкиць прибути на означений час, бо є багато справ до вирішення. Напоминається членів, щоби платили точно свої вкладки, як також вирівняли залеглі довги, щоби не наразитися на суспенду, а відтак нарікати на урядників, бо уряд не є обовязаний за вас вкладки платити із братської каси так, як ви декотрі собі думаєте. Тому, що братство поневло великі страти, що давало членам кредит, а члени потім полишали відділ як також і довгу по 30—40 долярів і ще собі потім насміювались. Проситься родичів, котрі мають діти, що ще не є в У. Н. Союзу, щоби вписали їх до У. Н. Союзу, бо в лучности сила. — Іван Сорока, предс.; Іван Бішко, кас.; Іван Сорока, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. „Любов", від. 45., відбудуться в неділю, 10. березня, в годині 2. пополудні. в домі тов. У. Н. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Проситься членів, щоби точно зійшлись на означений час. Хто має яку справу, може прибути скорше. Урядники будуть очікувати від полудня. — Уряд.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Мир, від. 324., відбудуться в суботу, 9. березня, в 8. год. веч., в домі Укр. Громади на 23. і Бравн. Є справи не полагоджені з минулих зборів, тому проситься всіх членів на ці збори. — О. Горохівський, пр.; П. Максимович, кас.; М. Туркот, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375., відбудуться в неділю, 10. березня (марта), в год. 12:30 пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів явитися на збори; будуть важні справи до полагодження. — Уряд.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Зап. Січ., від. 155., відбудуться в неділю, 10. березня, в годині 4. пополудні, в гали У. Н. Дому. Проситься всіх членів прибути якнайчисленніше, бо будуть важні справи до вияснення. Проситься довгуючих членів, щоби вирівняли свій довг по зможности, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Іван Макар, предс.; Василь Дригинич, кас.; Андрій Яричевський, секр.

ЗА ПОЛЯКІВ.

Бувший президент Гувер перед комітетом палати послів для заграничних справ заявляється за ухвалення на допомогу польським збігцям 50 міліонів долярів.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163., відбудуться в неділю, 10. березня, в Клюбі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів до участи на тих зборах. Початок у годині 1. пополудні. — Уряд.

ЧЕСТЕР, ПА. Квартальні збори Бр. Соц. св. Духа, від. 237., відбудуться в неділю, 10. березня, точно в 3. год. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься членів прибути на ті збори конечно і на означений час. — Уряд.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Перший квартальний мітінґ Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142., відбудеться в суботу, 9. березня, в год. 7. ввечір, в гали У. Н. Дому, 212 Фултон ул. Обовязком кожного члена є явитися начас, бо є важні справи до полагодження, як: справоздання контр. комісії. Будемо принимати нових членів. Хто хотів би вписати свої діти до У. Н. Союзу, дістане дешеві грамоти. Жадна інша асекурація не збиткує У. Н. Союзу. Розмаїтої кляси грамоти для старших і для дітей. Не відтягайте, щоб не було запізно. — Я. Лещак, предс.; М. Маркович, кас.; П. Останчук, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349., відбудуться в неділю, 10. марта, в годині 2. пополудні, в Набожинського. Просимо членів прибути на збори на означений час. Припоминаємо довгуючим членам, щоби свої вкладки платили, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ілько Шеґера, предс.; Дмитро Федина, кас.; Микола Лісний, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Чвертьрічний мітінґ Тов. Українська Січ, від. 182., відбудеться в неділю, 10. березня, в 2. годині попол., в гали парохіяльній, 45-47 Говп Евеня, Пасейк, Н. Дж. На порядку нарад є важні справи, тому проситься всіх членів прийти на збори. Довгуючі члени зволять прийти і вирівняти свої залеглі вкладки; інакше будуть суспендовані. — І. Живицький, предс.; Г. Яськів, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Квартальні збори відділу 294. відбудуться в суботу, 9. марта, в год. 8. вечером, в гали, де звичайно. Проситься прибути точно на означений час; проситься привести хоч по одному кандидатові, бо приймаємо без вступу і У. Н. Союз платить нагороду за приєднання нових членів, як старших так і за дітей, тож прошу скористати з нагоди, а до того маємо ще нові справи до вирішення. — Н. Гузар, предс.; С. Музика, кас.; Я. Салій, секр.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Квартальний мітінґ Бр. св. О. Николая, від. 344., відбудеться в неділю, 10. березня, в годині 3:30 сполудня. Обовязком кожного члена і членкиці прибути на мітінґ і то начас. Проситься членів, котрі ще довжні за рік 1939., щоби конечно сповнили свої довги, бо будуть суспендовані. — П. Гусак, пр.; Я. Резнік, кас.; Гр. Ґеба, секр.; 504 W. 2nd St., Bound Brook, N. J.

ГВАЙТСТОН, Н. Й. Мітінґ Тов. Просвіта, від. 129., відбудеться в суботу, 9. марта, в 8. год. веч., в домі тов. Миколи Мрикала, 146-36 — 22 Евеня. Обовязком всіх членів прибути на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член буде караний після статуту. — М. Мрикало, предс.; М. Баран, кас.; М. Дзярський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Квартальні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219., відбудуться в суботу, 9. березня, в годині 8. вечером, в укр. прав. гали, 675 Савт 19. вул. Обовязком всім членів прибути на збори та принести свої вкладки, бо на то збори. Проситься членів застановитися і поступати інакше. Приходити на збори. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

АЙРОНДЕКВІТ, Н. Й. Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289., відбудуться в неділю, 10. березня, в годині 2. пополудні, в тов. Дроня. Проситься членів прибути на ті збори на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — Н. Головка, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Квартальні збори Тов. Січи, від. 59., відбудуться в суботу, 9. березня, в годині 7:30 вечером, в гали під церквою. На ці збори просить уряд усіх членів прибути і то на означений час, бо є кілька справ до вирішення, а найголовніша справа, котра повинна кожного інтересувати, то Український Конґрес, що має відбутись. Коли ми себе почуваємо українцями, то не повинні остатись позаду, а брати живу участь у тім конґресі і на цих зборах буде рішатись справа конґресу. Пригадується тим членам, що все спізняються з місячними вкладками і вічно люблять довгувати, перше, що з товариської каси висилаєсь розмет, як член не заплатить один місяць, а на другий буде суспендований; друге, що місячні вкладки мусять бути на руках касієра чи секретаря кожного місяця перед 25., щоби секретар не мусів вганяти по хатах. — Д. Черняський, предс.; М. Галькевич, кас.; І. Глива, секр.

ЗРІСТ ЧИСЛА НАПАДІВ У СТОЛИЦІ

Начальник поліції міста Вашинґтону постановив покликати до поліційної служби 125 поліцаїв більше, щоб дати собі раду зо зростаючим числом збройних нападів у столиці.

ВТРАТИ СІЄНАРУ МЕНШІ НА $14,000,000.

Канадійські Національні Залізниці мали більші фінансові доходи в 1939 р. як у 1938 р. Їхній дефіцит виносить з кінцем 1939 р. $40,000,000 замісць $54,000,000 з 1938 р. Це поліпшення фінансове далося завважити в 3 останніх місяцях минулого року, а на це зложилися збільшені доходи з перевозу пшениці й загальне збільшення транпортів наслідком війни.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У вівторок, 27. лютого 1940. року, помер в Магонак, Н. Й. на удар серця довголітній член Бр. св. Андрія, від. 66. У. Н. Союзу,

САВА ПАВЛО ЩОТ.

Походив зо села Ніповичі, повіт Ярослав, Західня Україна. Помер у 58. році життя.

Похорон покійного відбувся в пятницю, 1. березня, при співучасти родини і членів Братства св. Андрія Перв. Тлінні останки зложено на місце вічного спочинку на цвинтарі св. Йосифа в Сомерс, Н. Й.

Покійний оставив жену Катерину, сина Стефана і 3 дочки: Анну, Мільну і Ольгу, всі дорослі.

За уряд Бр. св. Андрія Первозванного, від. 66. У. Н. С.:

Лев Фединяк, секр.

ЖОВТА БАРВА ШКІДЛИВА

Жовта барва витворює в людини почуття теплоти, бо і сонце жовто-золоте. Таке й полумя. Та від почуття теплоти часом і млоїть. От тому Говард Кечам, американський інжинір барв, не радить каюти-кімнати на літаках малювати на жовто. Він каже, що найліпше каюти на літаках малювати зелено, бо така барва пригадує ліс, траву — взагалі зеленню вкриту землю, й успокоює пасажирів. А це важне, бо від літання багатьох пасажирів млоїть.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(108)

Розшалілий зо страху звір гнав до недалекої ями, несучи на собі Атею й Джанету до загибелі. Перелякані сторожі відскочили на бік. Лише криком старалися здержати розшалілого слона, але цей крик іще більше лякав звіра. „Джанета вбеться!" — кликнув Пері.

Тарзан з мали узявся до чину. Він побіг біля втікаючого слона і вхопився за ріг позолоченого сідала. Вмить він був уже на широкім карку слона. З його уст виходили дивні слова, що заспокоювали наполоханого звіра.

Під впливом заспокоюючих слів пана нетрів слон почав приставати. Він віддихився від краю ями і станув. Атея глянула мягко на малполюда. „Ти врятував мені життя", вона процептала: „Я врятував життя Джанеті", Тарзан відповів холодно.

Іще раз серце Атеї забилося сильніше, відчуваючи раз любов, а раз ценавість до цього майстерного чоловіка. Вона приказала Мунга і веліла йому принести східці, а потім звернулася до Джанети: „Злізай! Остав нас! Але не відходи далеко. Я хочу говорити з Тарзаном — на самоті".